C/2025/3998

20.8.2025

DOPORUČENÍ RADY,

ze dne 8. července 2025,

k hospodářské a sociální politice, politice zaměstnanosti a strukturální a rozpočtové politice Slovinska

(C/2025/3998)

RADA EVROPSKÉ UNIE,

s ohledem na Smlouvu o fungování Evropské unie, a zejména na čl. 121 odst. 2 a čl. 148 odst. 4 této smlouvy,

s ohledem na nařízení Evropského parlamentu a Evropského parlamentu a Rady (EU) 2024/1263 ze dne 29. dubna 2024 o účinné koordinaci hospodářských politik a mnohostranném rozpočtovém dohledu a o zrušení nařízení Rady (ES) č. 1466/97 ([1]), a zejména na čl. 3 odst. 3 uvedeného nařízení,

s ohledem na doporučení Evropské komise,

s ohledem na usnesení Evropského parlamentu,

s ohledem na závěry Evropské rady,

s ohledem na stanovisko Výboru pro zaměstnanost,

s ohledem na stanovisko Hospodářského a finančního výboru,

s ohledem na stanovisko Výboru pro sociální ochranu,

s ohledem na stanovisko Výboru pro hospodářskou politiku,

vzhledem k těmto důvodům:

Obecná východiska

(1) Nařízení (EU) 2024/1263, které vstoupilo v platnost dne 30. dubna 2024, stanoví cíle rámce správy ekonomických záležitostí, jehož účelem je podporovat zdravé a udržitelné veřejné finance, udržitelný a inkluzivní růst a odolnost prostřednictvím reforem a investic a předcházet nadměrným schodkům veřejných financí. Nařízení stanoví, že Rada a Komise vykonávají mnohostranný dohled v rámci evropského semestru v souladu s cíli a požadavky stanovenými v SFEU. Evropský semestr zahrnuje zejména definování doporučení pro jednotlivé země a dohled nad jejich prováděním. Nařízení rovněž podporuje odpovědnost členských států za fiskální politiku a klade důraz na její střednědobé zaměření v kombinaci s účinnějším a soudržnějším prosazováním. Každý členský stát musí Radě a Komisi předložit národní střednědobý fiskálně-strukturální plán obsahující jeho fiskální, reformní a investiční závazky, který v závislosti na délce volebního období v daném členském státě pokrývá období čtyř nebo pěti let. Dráha čistých výdajů ([2]) v těchto plánech musí být v souladu s požadavky uvedeného nařízení, včetně požadavku na to, aby byl veřejný dluh do konce období korekce uveden na věrohodně sestupnou dráhu nebo aby na této dráze setrval anebo aby zůstal na obezřetné úrovni pod hodnotou 60 % hrubého domácího produktu (HDP) a aby se schodek veřejných financí ve střednědobém horizontu snížil pod referenční hodnotu 3 % HDP stanovenou ve Smlouvě nebo se pod ní udržel. Pokud se členský stát zaváže k příslušnému souboru reforem a investic v souladu s kritérii stanovenými v uvedeném nařízení, může být období korekce prodlouženo, a to nejvýše o tři roky.

([1]) Úř. věst. L, 2024/1263, 30.4.2024, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2024/1263/oj.

([2]) Čisté výdaje ve smyslu čl. 2 bodu 2 nařízení (EU) 2024/1263: „čistými výdaji“ se rozumí veřejné výdaje očištěné o i) úrokové výdaje; ii) diskreční opatření na straně příjmů; iii) výdaje na programy Unie, které jsou plně kompenzovány příjmy z fondů Unie; iv) vnitrostátní výdaje na spolufinancování programů financovaných Unií; v) cyklické prvky výdajů na dávky v nezaměstnanosti a vi) jednorázová a jiná dočasná opatření.

(2) Dne 19. února 2021 vstoupilo v platnost nařízení Evropského parlamentu a Evropského parlamentu a Rady (EU) 2021/241 ([3]), kterým byl zřízen Nástroj pro oživení a odolnost. Nástroj pro oživení a odolnost poskytuje členským státům finanční podporu na provádění reforem a investic, a přináší tedy fiskální impuls financovaný Unií. V souladu s prioritami evropského semestru pro koordinaci hospodářských politik podporuje hospodářské a sociální oživení a stimuluje udržitelné reformy a investice, zejména za účelem podpory zelené a digitální transformace a zvýšení odolnosti ekonomik členských států. Také pomáhá posílit veřejné finance, podnítit hospodářský růst a tvorbu pracovních míst ve střednědobém a dlouhodobém výhledu, zlepšit územní soudržnost v rámci Unie a podpořit setrvalé provádění evropského pilíře sociálních práv.

(3) Nařízení Evropského parlamentu a Evropského parlamentu a Rady (EU) 2023/435 ([4]) (dále jen „nařízení REPowerEU“) přijaté dne 27. února 2023 má za cíl ukončit závislost Unie na dovozu fosilních paliv z Ruska. To pomůže dosáhnout energetické bezpečnosti a diverzifikovat dodávky energií v Unii a vede k širšímu využívání obnovitelných zdrojů energie, ke zvýšení kapacity pro ukládání energie a ke zlepšení energetické účinnosti. Slovinsko doplnilo do svého národního plánu pro oživení a odolnost novou kapitolu REPowerEU za účelem financování klíčových reforem a investic, jež pomohou dosáhnout cílů plánu REPowerEU.

(4) Dne 30. dubna 2021 předložilo Slovinsko Komisi v souladu s čl. 18 odst. 1 nařízení (EU) 2021/241 svůj národní plán pro oživení a odolnost. Komise podle článku 19 uvedeného nařízení posoudila relevanci, účinnost, efektivnost a ucelenost tohoto plánu v souladu s pokyny pro posuzování stanovenými v příloze V. Dne 20. července 2021 přijala Rada prováděcí rozhodnutí o schválení posouzení plánu pro oživení a odolnost Slovinska ([5]), které bylo dne 16. října 2023 změněno podle čl. 18 odst. 2 za účelem aktualizace maximálního finančního příspěvku na nevratnou finanční podporu a za účelem začlenění kapitoly REPowerEU ([6]). Uvolnění splátek je podmíněno přijetím rozhodnutí Komise v souladu s čl. 24 odst. 5, v němž se stanoví, že Slovinsko uspokojivě splnilo příslušné milníky a cíle stanovené v prováděcím rozhodnutí Rady. Podmínkou uspokojivého splnění je rovněž absence zvratu u dříve dosažených milníků a cílů, pokud jde o tutéž reformu nebo investici.

(5) Dne 21. ledna 2025 přijala Rada na doporučení Komise doporučení, kterým schválila národní střednědobý fiskálně-strukturální plán Slovinska ([7]). Plán byl předložen v souladu s článkem 11 a čl. 36 odst. 1 písm. a) nařízení (EU) 2024/1263, vztahuje se na roky 2025–2028 a zahrnuje postup fiskální korekce rozložený do čtyř let.

(6) Dne 26. listopadu 2024 Komise přijala stanovisko k návrhu rozpočtového plánu Slovinska na rok 2025. Téhož dne přijala Komise na základě nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 1176/2011 zprávu mechanismu varování na rok 2025, v níž Slovinsko není uvedeno jako jeden z členských států, u nichž je třeba provést hloubkový přezkum. Komise rovněž přijala doporučení pro doporučení Rady týkající se hospodářské politiky eurozóny, jakož i návrh společné zprávy o zaměstnanosti 2025, která analyzuje provádění hlavních směrů politik zaměstnanosti a zásad evropského pilíře sociálních práv. Rada přijala doporučení týkající se hospodářské politiky eurozóny ([8]) dne 13. května 2025 a společnou zprávu o zaměstnanosti dne 10. března 2025.

([3]) Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2021/241 ze dne 12. února 2021, kterým se zřizuje Nástroj pro oživení a odolnost (Úř. věst. L 57, 18.2.2021, s. 17, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2021/241/oj).

([4]) Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2023/435 ze dne 27. února 2023, kterým se mění nařízení (EU) 2021/241, pokud jde o kapitoly REPowerEU v plánech pro oživení a odolnost, a nařízení (EU) č. 1303/2013, (EU) 2021/1060 a (EU) 2021/1755 a směrnice 2003/87/ES (Úř. věst. L 63, 28.2.2023, s. 1, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2023/435/oj).

([5]) Prováděcí rozhodnutí Rady ze dne 20. července 2021 o schválení posouzení plánu pro oživení a odolnost Slovinska (ST 10612/21).

([6]) Prováděcí rozhodnutí Rady ze dne 16. října 2023, kterým se mění prováděcí rozhodnutí Rady ze dne 20. července 2021 o schválení posouzení plánu pro oživení a odolnost Slovinska (ST 13615/1/23).

([7]) Doporučení Rady, kterým se schvaluje národní střednědobý fiskálně-strukturální plán Slovinska (ST 5028/25).

([8]) Doporučení Rady ze dne 13. května 2025 týkající se hospodářské politiky eurozóny (Úř. věst. C, C/2025/2782, 22.5.2025, ELI: http://data.europa.eu/eli/C/2025/2782/oj).

(7) Dne 29. ledna 2025 Komise zveřejnila Kompas konkurenceschopnosti, strategický rámec, jehož cílem je posílit globální konkurenceschopnost EU v příštích pěti letech. Stanoví tři transformační požadavky udržitelného hospodářského růstu: i) inovace; ii) dekarbonizace a konkurenceschopnost a iii) bezpečnost. Za účelem odstranění rozdílů v oblasti inovací si EU klade za cíl prosazovat průmyslové inovace, podporovat růst startupů prostřednictvím iniciativ, jako je Strategie EU pro startupy a scaleupy, a urychlit zavádění pokročilých technologií, jako je umělá inteligence a kvantová výpočetní technika. V zájmu dosažení zelenějšího hospodářství Komise předložila komplexní Akční plán pro cenově dostupnou energii a Dohodu o čistém průmyslu, které zajistí, aby přechod na čistou energii zůstal nákladově efektivní, zohledňoval konkurenceschopnost, zejména v energeticky náročných odvětvích, a byl hnací silou růstu. Pro snížení nadměrné závislosti a zvýšení bezpečnosti je Unie odhodlána posílit globální obchodní partnerství, diverzifikovat dodavatelské řetězce a zajistit přístup ke kritickým surovinám a čistým zdrojům energie. Tyto priority se opírají o horizontální faktory, jež zahrnují zjednodušení právních předpisů, prohloubení jednotného trhu, financování konkurenceschopnosti a unii úspor a investic, podporu dovedností a kvalitních pracovních míst a lepší koordinaci politik EU. Kompas konkurenceschopnosti je sladěn s evropským semestrem, čímž je zajištěno, aby hospodářské politiky členských států byly v souladu se strategickými cíli Komise a při správě ekonomických záležitostí byl uplatňován jednotný přístup, který podporuje udržitelný růst, inovace a odolnost v celé Unii.

(8) Evropský semestr pro koordinaci hospodářských politik se v roce 2025 nadále vyvíjí souběžně s prováděním Nástroje pro oživení a odolnost. Stále platí, že pro naplnění politických priorit v rámci evropského semestru je zásadně důležité plné provedení plánů pro oživení a odolnost, neboť tyto plány pomáhají účinně řešit všechny výzvy, které byly uvedeny v příslušných doporučeních pro jednotlivé země vydaných v posledních letech, nebo významnou část těchto výzev. Tato doporučení pro jednotlivé země zůstávají relevantní i pro posuzování pozměněných plánů pro oživení a odolnost v souladu s článkem 21 nařízení (EU) 2021/241.

(9) Doporučení pro jednotlivé země 2025 by se měla vztahovat na všechny klíčové výzvy hospodářské politiky, jež nejsou dostatečně řešeny v rámci opatření obsažených v plánech pro oživení a odolnost, s přihlédnutím k příslušným výzvám identifikovaným v doporučeních pro jednotlivé země z období 2019–2024.

(10) Dne 4. června 2025 Komise zveřejnila zprávu o Slovinsku pro rok 2025. Posoudila pokrok, který Slovinsko učinilo při plnění příslušných doporučení, a zhodnotila, jak Slovinsko provádí plán pro oživení a odolnost. Na základě této analýzy identifikovala nejnaléhavější výzvy, kterým Slovinsko čelí. Posoudila rovněž pokrok Slovinska při provádění evropského pilíře sociálních práv a v plnění hlavních cílů Unie pro rok 2030 v oblasti zaměstnanosti, dovedností a snižování chudoby a sociálního vyloučení, jakož i pokrok při dosahování cílů OSN v oblasti udržitelného rozvoje.

Posouzení roční zprávy o pokroku

(11) Dne 21. ledna 2025 Rada doporučila pro Slovinsko následující maximální tempo růstu čistých výdajů: 5,6 % v roce 2025, 4,4 % v roce 2026, 4,1 % v roce 2027 a 4,0 % v roce 2028, což odpovídá maximální kumulativní míře růstu vypočtené s ohledem na rok 2023 ve výši 12,1 % v roce 2025, 17,0 % v roce 2026, 21,8 % v roce 2027 a 26,6 % v roce 2028. Dne 28. dubna 2025 předložilo Slovinsko svou roční zprávu o pokroku ([9]), pokud jde o dodržování doporučeného maximálního tempa růstu čistých výdajů a realizaci reforem a investic reagujících na hlavní výzvy vymezené v jemu určených doporučeních v rámci evropského semestru. Roční zpráva o pokroku rovněž zohledňuje zprávy, které Slovinsko dvakrát za rok podává o pokroku dosaženém při plnění plánu pro oživení a odolnost v souladu s článkem 27 nařízení (EU) 2021/241.

(12) Útočná válka Ruska proti Ukrajině a její důsledky představují pro Evropskou unii existenční výzvu. Komise doporučila aktivaci národní únikové doložky Paktu o stabilitě a růstu koordinovaným způsobem s cílem podpořit úsilí EU o rychlé a významné navýšení výdajů na obranu; tento návrh uvítala Evropská rada dne 6. března 2025. Na základě žádosti Slovinska ze dne 29. dubna 2025 přijala Rada dne 8. července 2025 na doporučení Komise doporučení, kterým se Slovinsku umožňuje odchýlit se od doporučených maximálních temp růstu čistých výdajů a překročit je ([10]).

([9]) Roční zprávy o pokroku z roku 2025 jsou dostupné na adrese: https://economy-finance.ec.europa.eu/economic-and-fiscal-governance/stability-and-growth-pact/preventive-arm/annual-progress-reports_cs.

([10]) Doporučení Rady ze dne 8. července 2025 kterým se Slovinsku umožňuje odchýlit se od maximálních temp růstu čistých výdajů stanovených Radou podle nařízení (EU) 2024/1263 (aktivace národní únikové doložky), Úř. věst. C, C/2025/3973, 20.8.2025, ELI: http://data.europa.eu/eli/C/2025/3973/oj.

(13) Na základě údajů potvrzených Eurostatem ([11]) se schodek veřejných financí Slovinska snížil z 2,6 % HDP v roce 2023 na 0,9 % v roce 2024, zatímco veřejný dluh klesl ze 68,4 % HDP na konci roku 2023 na 67,0 % na konci roku 2024. Podle výpočtů Komise odpovídá tento vývoj tempu růstu čistých výdajů ve výši 4,5 % v roce 2024. V roční zprávě o pokroku Slovinsko odhaduje růst čistých výdajů v roce 2024 také ve výši 4,5 %. Na základě odhadů Komise bylo nastavení fiskální politiky ([12]), které zahrnuje výdaje financované jak z vnitrostátních, tak z unijních zdrojů, v roce 2024 restriktivní, a to ve výši 1,1 % HDP.

(14) Podle roční zprávy o pokroku předpokládá makroekonomický scénář, na němž jsou založeny rozpočtové projekce Slovinska, v roce 2025 růst reálného HDP ve výši 2,1 % a v roce 2026 ve výši 2,4 %, zatímco inflace měřená HISC je v roce 2025 i v roce 2026 odhadována na 2,3 %. Prognóza Komise z jara 2025 předpokládá růst reálného HDP v roce 2025 o 2,0 % a v roce 2026 o 2,4 % a inflaci měřenou HISC v roce 2025 na úrovni 2,1 % a v roce 2026 na úrovni 1,9 %.

(15) V roční zprávě o pokroku se očekává, že schodek veřejných financí se v roce 2025 zvýší na 1,9 % HDP, zatímco poměr veřejného dluhu k HDP by se měl do konce roku 2025 snížit na 66,0 %. Tento vývoj odpovídá tempu růstu čistých výdajů v roce 2025 ve výši 5,3 %. Prognóza Komise z jara 2025 předpokládá v roce 2025 schodek veřejných financí ve výši 1,3 % HDP. Příčinou předpokládaného zvýšení schodku v roce 2025 jsou faktory jako nižší příjmy z majetku a vyšší náhrady zaměstnancům vlivem postupného nabíhání reformy platů ve veřejném sektoru. Podle výpočtů Komise tento vývoj odpovídá tempu růstu čistých výdajů v roce 2025 ve výši 4,6 %. Tyto nižší projekce růstu čistých výdajů než v roční zprávě o pokroku a rozdíl mezi saldem veřejných financí předpokládaným Komisí a Slovinskem vyplývají zejména z nižšího předpokladu tvorby hrubého fixního kapitálu a rozdílného posouzení diskrečních opatření na straně příjmů. Komise rovněž předpokládá vyšší příjmy z daní z výroby a dovozu a z příspěvků na sociální zabezpečení, čímž se rovněž vysvětluje rozdíl mezi saldem veřejných financí předpokládaným Komisí a Slovinskem. Na základě odhadů Komise se očekává, že nastavení fiskální politiky, které zahrnuje výdaje financované jak z vnitrostátních, tak z unijních zdrojů, bude v roce 2025 expanzivní, a to ve výši 0,3 % HDP. Poměr veřejného dluhu k HDP by se měl do konce roku 2025 snížit na 65,5 % HDP.

(16) Podle prognózy Komise z jara 2025 se očekává, že v roce 2025 budou z nevratné podpory („grantů“) z Nástroje pro oživení a odolnost financovány výdaje vládních institucí ve výši 0,9 % HDP, přičemž v roce 2024 to bylo 0,3 % HDP. Výdaje financované z nevratné podpory Nástroje pro oživení a odolnost umožní vysoce kvalitní investice a reformy zaměřené na zvýšení produktivity bez přímého dopadu na saldo veřejných financí a veřejný dluh Slovinska.

(17) Výdaje vládních institucí Slovinska na obranu zůstaly mezi lety 2021 a 2023 stabilní na úrovni 1,2 % HDP ([13]). Podle prognózy Komise z jara 2025 se výdaje na obranu předpokládají v roce 2024 na úrovni 1,4 % HDP a v roce 2025 na úrovni 1,6 % HDP. To odpovídá nárůstu o 0,4 procentního bodu HDP ve srovnání s rokem 2021. Období, kdy je národní úniková doložka aktivována (2025–2028), umožňuje Slovinsku přehodnocení priorit veřejných výdajů nebo zvýšení státních příjmů, tak aby trvale vyšší výdaje na obranu neohrozily fiskální udržitelnost ve střednědobém horizontu.

(18) Podle prognózy Komise z jara 2025 vzrostou v roce 2025 ve Slovinsku čisté výdaje o 4,6 % a o 9,3 % kumulativně v letech 2024 a 2025. Na základě prognózy Komise z jara 2025 se růst čistých výdajů ve Slovinsku předpokládá v roce 2025 pod doporučeným nejvyšším tempem růstu, a to v ročním vyjádření i při zohlednění celého období let 2024 a 2025.

([11]) Eurostat – Euro Indicators, 22. dubna 2025.

([12]) Nastavení fiskální politiky je definováno jako měřítko roční změny základního stavu veřejných rozpočtů. Jeho cílem je posoudit ekonomický impuls plynoucí z fiskálních politik, a to jak z těch, které jsou financovány z vnitrostátních zdrojů, tak z těch, které jsou financovány z rozpočtu EU. Nastavení fiskální politiky se měří jako rozdíl mezi i) střednědobým potenciálním růstem a ii) změnou primárních výdajů očištěných o diskreční opatření na straně příjmů a se zahrnutím výdajů financovaných z nevratné podpory (grantů) z Nástroje pro oživení a odolnost a dalších fondů Unie.

([13]) Zdroj: Eurostat, vládní výdaje podle klasifikace funkcí vládních institucí (COFOG). Vzhledem k metodickým rozdílům mezi definicemi podle COFOG a NATO se výdaje založené na definici dle COFOG mohou lišit od výdajů založených na definici dle NATO.

(19) Roční zpráva o pokroku nezahrnuje rozpočtové projekce na období po roce 2025. Prognóza Komise z jara 2025 předpokládá na základě politických opatření známých ke dni její uzávěrky, že v roce 2026 bude schodek veřejných financí činit 1,5 % HDP. Tento nárůst schodku v roce 2026 odráží především vyšší náhrady zaměstnancům. Tento vývoj odpovídá v roce 2026 tempu růstu čistých výdajů ve výši 7,0 %. Na základě odhadů Komise se očekává, že nastavení fiskální politiky, které zahrnuje výdaje financované jak z vnitrostátních, tak z unijních zdrojů, bude v roce 2026 expanzivní, a to ve výši 0,8 % HDP. Poměr veřejného dluhu k HDP by se podle projekcí Komise měl do konce roku 2026 snížit na 63,8 % HDP.

Klíčové politické výzvy

(20) Ačkoli poměr daní k HDP je ve Slovinsku i nadále pod průměrem EU, jeho složení není příliš příznivé pro růst. Nejvyšší sazba daně z příjmu fyzických osob a daňové zatížení práce ([14]) pro svobodnou osobu u různých úrovní příjmů patří i nadále k nejvyšším v EU. Současně zůstávají majetkové daně, včetně periodických majetkových daní, velmi nízké a jejich podíl je nižší než polovina průměru EU. Snížení daňového zatížení práce by snížilo náklady na pracovní sílu, zvýšilo poptávku po pracovní síle a zlepšilo konkurenceschopnost. Vyšší čisté mzdy by navíc mohly zvýšit nabídku práce. Ačkoli je podíl příjmů z environmentální daně nad průměrem EU, daňový systém by mohl být využit k další podpoře ekologických cílů, mimo jiné uplatňováním zásady „znečišťovatel platí“.

(21) Ve Slovinsku se předpokládá výrazný nárůst nákladů souvisejících se stárnutím obyvatelstva, což v nadcházejících desetiletích povede ke zvýšení výdajů na zdravotní péči, dlouhodobou péči a důchodové systémy. Plán pro oživení a odolnost již obsahuje několik opatření na podporu fiskální udržitelnosti těchto systémů a za významné zlepšení lze považovat začlenění ustanovení o přezkumu do zákona o dlouhodobé péči. Nad rámec plánu by však bylo důležité sledovat výdaje s cílem zajistit přiměřenost a fiskální udržitelnost sociální ochrany, protože řada prvků výše uvedených systémů stále není dokončena a hospodářská situace se neustále mění. Přezkumy výdajů jsou považovány za užitečný nástroj pro určení oblastí s nižší prioritou nebo neefektivních výdajů a úspory, kterých se díky tomu dosáhne, by mohly být přerozděleny na řešení nových fiskálních problémů v oblasti obrany, digitální a zelené transformace a na překlenutí rozdílů v oblasti inovací, kde bude třeba udržet výdaje na vyšší úrovni.

(22) V souladu s čl. 19 odst. 3 písm. b) nařízení (EU) 2021/241 a s přílohou V kritériem 2.2 uvedeného nařízení zahrnuje plán pro oživení a odolnost rozsáhlý soubor vzájemně se posilujících reforem a investic, které mají být provedeny do roku 2026. Očekává se, že tyto reformy a investice pomohou účinně řešit všechny výzvy identifikované v příslušných doporučeních pro tuto zemi nebo jejich významnou část. V tomto napjatém časovém rámci má dokončení účinného provádění plánu pro oživení a odolnost včetně kapitoly REPowerEU zásadní význam pro posílení dlouhodobé konkurenceschopnosti Slovinska prostřednictvím zelené a digitální transformace a pro zajištění sociální spravedlnosti. Pro splnění závazků plánu pro oživení a odolnost do srpna 2026 je nezbytné, aby Slovinsko urychlilo provádění reforem a investic řešením příslušných výzev. Investice se výrazně soustředí ke konci prováděcího období, což by mohlo na různých úrovních způsobit značné kapacitní problémy. Této skutečnosti je tedy třeba věnovat zvláštní pozornost. Aby byla zajištěna široká podpora pro úspěšné provádění plánu pro oživení a odolnost, je i nadále nezbytné do procesu systematicky zapojovat místní a regionální orgány, sociální partnery, organizace občanské společnosti a další příslušné zúčastněné strany.

(23) Provedení programů politiky soudržnosti, které zahrnují podporu z Evropského fondu regionálního rozvoje (EFRR), Fondu pro spravedlivou transformaci (FST), Evropského sociálního fondu plus (ESF+) a Fondu soudržnosti (FS), ve Slovinsku zrychlilo. Je důležité pokračovat v úsilí o zajištění rychlého provádění těchto programů a zároveň maximalizovat jejich reálný dopad. Slovinsko již na základě svých programů v rámci politiky soudržnosti přijímá opatření na podporu konkurenceschopnosti a růstu a současně na posílení sociální soudržnosti. Slovinsko se zároveň i nadále potýká s problémy, mimo jiné s potřebou posílit konkurenceschopnost zaměřením se na inovace, včetně vývoje a výroby kritických technologií, jakož i s problémy souvisejícími s energetickou transformací, vodohospodářskou odolností a bydlením, což se zejména týká městských center a oblastí vystavených významnému cestovnímu ruchu, s nedostatkem kvalifikovaných sil a nesouladem mezi nabídkou a poptávkou, mimo jiné ve vztahu k digitálním a zeleným dovednostem, začleňováním migrujících pracovníků a zranitelných skupin do pracovního trhu, s deinstitucionalizací a rozvojem kvalitních, přiměřených a cenově dostupných komunitních sociálních služeb. V souladu s článkem 18 nařízení (EU) 2021/1060 je Slovinsko povinno – v rámci přezkumu fondů politiky soudržnosti v polovině období – přezkoumat každý program, mimo jiné s přihlédnutím

([14]) Daňové zatížení práce je definováno jako součet daní z příjmu fyzických osob a příspěvků zaměstnanců a zaměstnavatelů na sociální zabezpečení bez rodinných přídavků vyjádřený jako procentní podíl celkových nákladů práce.

k problémům uvedeným v doporučeních pro jednotlivé země na rok 2024. Návrhy Komise přijaté dne 1. dubna 2025 ([15]) prodlužují lhůtu k předložení posouzení – v případě každého programu – výsledku přezkumu v polovině období stanovenou na 31. března 2025. Poskytují také flexibilitu, která pomáhá urychlit provádění programů, a pobídky pro členské státy, aby přidělovaly zdroje politiky soudržnosti do pěti strategických prioritních oblastí Unie, konkrétně do konkurenceschopnosti v oblasti strategických technologií, obrany, bydlení, vodohospodářské odolnosti a přechodu na jiné zdroje energie, a do investic do dovedností v prioritních odvětvích při současném zachování důrazu na osoby v nejzranitelnějších situacích v programech ESF+.

(24) Platforma strategických technologií pro Evropu (STEP) poskytuje příležitost investovat do klíčové strategické priority EU tím, že posílí konkurenceschopnost EU. Platforma STEP je financována z jedenácti stávajících fondů EU. Členské státy mohou rovněž přispívat do Programu InvestEU na podporu investic v prioritních oblastech. Slovinsko by mohlo tyto iniciativy optimálně využívat k podpoře vývoje nebo výroby kritických technologií, včetně čistých technologií a technologií účinně využívajících zdroje.

(25) Kromě hospodářských a sociálních výzev, které jsou řešeny prostřednictvím plánu pro oživení a odolnost a jiných fondů EU, by Slovinsko mělo účinně řešit zbývající výzvy, jež souvisejí s odvětvím energetiky, udržitelnou dopravou, odolností vůči změně klimatu a životním prostředím, podnikatelským prostředím, konkurenceschopností a nedostatkem pracovních sil.

(26) Jak je uvedeno v Kompasu konkurenceschopnosti, všechny orgány EU, vnitrostátní a místní orgány musí vyvinout velké úsilí k vytvoření jednodušších pravidel a ke zrychlení správních postupů. Komise si v oblasti snižování administrativní zátěže stanovila ambiciózní cíle: nejméně o 25 % a u malých a středních podniků nejméně o 35 % a vytvořila nové nástroje k dosažení těchto cílů, včetně systematického zátěžového testu stavu právních předpisů EU a posíleného dialogu se zúčastněnými stranami. Aby bylo možné těmto ambicím dostát, musí jednat také Slovinsko. 67 % podniků považuje složitost administrativních postupů při podnikání ve Slovinsku za problém pro svou společnost ([16]). Regulační překážky v některých odvětvích jsou stále vyšší než ve zbytku EU. Snížení regulačních překážek v odvětví odborných služeb by usnadnilo vstup do tohoto odvětví, mohlo by zlepšit kvalitu a snížit ceny a přispět k dosažení cílů EU v oblasti zjednodušení. Zejména právnická profese je přísněji regulována než v jiných zemích EU. Vzhledem k tomu, že se očekává, že napětí na trhu práce bude s přibývajícím věkem obyvatelstva přetrvávat, mají omezení v těchto profesích negativní dopad na hospodářskou činnost a mohou dlouhodobě omezovat růst. Slovinsko je v oblasti obchodu se službami podle Indexu omezení obchodu se službami organizace OECD jedním z nejrestriktivnějších členských států.

(27) Slovinská dynamika podnikání v posledních letech oslabila. Aby bylo možné efektivně přerozdělovat zdroje na produktivnější využití a inovativnější produkty a služby, je důležité zakládat nové společnosti a rušit neefektivní společnosti. Do roku 2020 byl vstup společností na trh a odchod z něj vyšší, než je průměr v EU, což odráží silnou schopnost přizpůsobovat se novým příležitostem, ale v posledních letech je patrné zpomalení, zejména v důsledku poklesu míry odchodu společností. Ačkoli odchod společností z trhu nelze považovat za cíl sám o sobě, opatření na ochranu stávající výrobní struktury by neměla být přehnaná. Další vznik a růst nových společností by mohl přispět ke zvýšení produktivity a konkurenceschopnosti ekonomiky.

(28) Slovinské společnosti se spoléhají především na bankovní úvěry a jen zřídkakdy jsou schopny využít finanční trhy pro dluhopisové nebo kapitálové financování. Na konci roku 2023 byl podíl bankovních úvěrů na všech zdrojích financování nefinančních podniků ve Slovinsku podobný průměru EU, ale podíl kótovaných akcií a dluhopisů činil pouze třetinu průměru EU. Větší objem jiného kapitálu, než jsou úvěry, by společnostem ve Slovinsku umožnil realizovat ambicióznější, na rozvoj zaměřené investice s vyšším rizikem. Zejména investice rizikového kapitálu v poměru k HDP patří k nejnižším v EU, což brání růstu začínajících podniků. Institucionální investoři se těchto trhů neúčastní v dostatečné míře. Slovinsko přijalo legislativní opatření ke zlepšení podmínek, zejména pro mobilizaci úspor retailových investorů vytvořením komplexního, daňově zvýhodněného rámce pro účast retailových investorů na kapitálových trzích. Další zlepšení podmínek pro financování vlastním kapitálem a rizikový kapitál, například podporou investic penzijních fondů a investic úspor domácností prostřednictvím individuálních investičních účtů, by však mohlo pomoci přilákat více zahraničního kapitálu a pomoci inovativním začínajícím podnikům v jejich rozvoji.

([15]) Návrh NAŘÍZENÍ EVROPSKÉHO PARLAMENTU A RADY, kterým se mění nařízení (EU) 2021/1058 a (EU) 2021/1056, pokud jde o zvláštní opatření k řešení strategických výzev v souvislosti s přezkumem v polovině období – COM(2025) 123 final.

([16]) „Postoje podniků ke korupci v EU“, zpráva z bleskového průzkumu Eurobarometru (duben 2024).

(29) Podle evropského srovnávacího přehledu inovací za rok 2024 ([17]) zůstala výkonnost Slovinska v oblasti inovací v roce 2024 mírně pod průměrem EU a v letech 2017 až 2024 se zlepšila méně, než byl průměr v EU. Veřejné výdaje na výzkum, výdaje společností na inovace, které se netýkají výzkumu, a výdaje na inovace na jednoho zaměstnance jsou ve Slovinsku stále relativně nízké. Aby Slovinsko dosáhlo vlastního cíle stát se do roku 2030 předním inovátorem, muselo by urychlit investice do výzkumu a vývoje v souladu se závazky přijatými ve strategii pro výzkum, vývoj a inovace v rámci svého plánu pro oživení a odolnost. Úplné a rychlé provedení příslušných právních předpisů by mohlo poskytnout dobrý základ pro investice do výzkumu a přispět k dosažení tohoto cíle.

(30) Na základě průzkumu podnikatelské důvěry, který provedla Komise ([18]), uvádějí od poloviny roku 2021 manažeři podniků ve slovinském průmyslu nedostatek pracovních sil jako hlavní faktor omezující hospodářskou činnost. Míra volných pracovních míst se blíží průměru EU. Vzhledem k tomu, že se očekává pokračující napětí na trhu práce, je celkový nesoulad mezi nabízenými a požadovanými dovednostmi znepokojivý. Dostupné dovednosti neodpovídají poptávce na trhu práce. V roce 2024 zůstala míra volných pracovních míst v klíčových odvětvích, jako je průmysl, stavebnictví a služby, vysoká, i když se oproti předchozímu roku snížila. Téměř polovina zaměstnavatelů měla potíže při náboru vhodných pracovníků, a to i mezi odborně a především postsekundárně vzdělanými osobami, což snižovalo produktivitu podniků a jejich schopnost inovovat.

(31) Mezi lety 2018 a 2022 se zhoršily základní dovednosti patnáctiletých, což představuje výzvu pro rozvoj dovedností v budoucnosti. Zatímco v letech 2015 až 2018 se nedostatečná výkonnost ve škole blížila cílové hodnotě 15 % na úrovni EU, v letech 2018 až 2022 výrazně vzrostla v matematice a čtení. Narůstá nedostatek učitelů, protože začalo být problematické zachovat atraktivitu učitelského povolání. V roce 2022 navštěvovalo přibližně 42 % patnáctiletých ve Slovinsku školy, kde byla výuka ohrožena nedostatkem pedagogických pracovníků.

(32) Z údajů o volných pracovních místech vyplývá, že je nedostatek odborníků na informační a komunikační technologie, zejména nových absolventů těchto oborů. To představuje problém pro uspokojení potřeb digitální transformace v podnikovém sektoru. Nedostatek digitálních dovedností mezi obyvatelstvem je problémem pro celou dospělou populaci, ale zejména pro nezaměstnané a osoby, které nemají přístup k digitálním nástrojům. Zvláštní pozornost je třeba věnovat také zeleným dovednostem, neboť nedostatek pracovníků je patrný v mnoha profesích, které vyžadují specializované dovednosti nebo odborné znalosti nezbytné pro zelenou transformaci.

(33) Zatímco pracovní síla nemá dostatek dovedností relevantních pro trh práce, včetně digitální oblasti a oborů STEM, účast na vzdělávání dospělých (podle šetření o vzdělávání dospělých) klesá. Slovinsko výrazně zaostává za svým ambiciózním cílem dosáhnout 60 % míry účasti. Nedostatek digitálních dovedností u dospělé populace představuje pro mnohé překážku pro přechod do kvalifikovanějších pracovních odvětví. Problémy byly nejvýraznější u osob starších nebo s nižší kvalifikací, u osob z přistěhovaleckého prostředí a u nepracujících osob.

(34) Podle národního statistického úřadu tvoří 15,9 % pracovní síly v zemi v současnosti pracovníci narození v zahraničí. Od roku 2019 se počet zahraničních pracovníků zvýšil o 46,8 %. Většina těchto pracovníků má nízkou kvalifikaci: devět z deseti má nejvýše základní vzdělání a více než třetina z nich pobírá minimální mzdu. Slovinský trh práce z přílivu těchto pracovníků těží, ale stále je jich nedostatek, a to i na vysoce kvalifikovaných pracovních místech. Navzdory přijatým opatřením stále přetrvává značný počet nevyřízených žádostí o povolení k práci podaných zahraničními pracovníky, a to v důsledku příliš složitých zákonných požadavků.

(35) Nedostatek pracovních sil a kvalifikace brání plynulému poskytování služeb, a to zejména v oblasti zdravotní, sociální a dlouhodobé péče a v oblasti výuky. Míra volných pracovních míst v pečovatelském sektoru a ve školách zůstává poměrně vysoká. Vzhledem k tomu, že poskytovatelé těchto služeb mají problémy s obsazováním volných pracovních míst, pracovní zátěž a pracovní podmínky stávajících zaměstnanců se dále zhoršují. Pro zvýšení konkurenceschopnosti a růstu bude zásadně důležité využít v plném rozsahu kvalifikovanou pracovní sílu a zvýšit nabídku pracovních sil, a to další stimulací účasti na trhu práce, zejména starších pracovníků a pracovníků s nižší úrovní kvalifikace, přilákáním pracovníků ze zemí mimo EU a posílením začlenění migrujících pracovníků na trh práce a do společnosti.

(36) Významný podíl slovinského energetického mixu nadále tvoří fosilní paliva (58 %), jejichž značná část se dováží, což rovněž přispívá k vyšším a volatilnějším cenám, které následně ovlivňují konkurenceschopnost. Je třeba soustředit úsilí na urychlení zavádění obnovitelných zdrojů energie ve všech odvětvích, využívání ukládání energie a zavádění opatření ke zvýšení energetické účinnosti.

([17]) European Innovation Scoreboard - Slovenia (Evropský srovnávací přehled inovací – Slovinsko).
([18]) Time series - European Commission (europa.eu) (Časové řady – Evropská komise (europa.eu)).

(37) Významnou překážku i nadále představují povolovací a administrativní postupy pro zařízení na výrobu energie z obnovitelných zdrojů v rozvodné síti, zejména větrné elektrárny, a to kvůli složitým a zdlouhavým řízením týkajícím se životního prostředí a na obecní úrovni, které trvají až několik let. Navzdory stávajícímu potenciálu Slovinsko v posledním desetiletí nezaznamenalo žádný nárůst kapacity větrné energie. K uvolnění tohoto potenciálu by mohlo přispět vymezení oblastí pro větrné elektrárny s podrobnými pravidly územního plánování. Urychlit zavádění obnovitelných zdrojů energie by navíc mohlo pomoci budování kapacit v podobě školení a dalších zdrojů, které by měly místní orgány k dispozici.

(38) Omezení sítě, zejména na úrovni distribuce, brání připojování stále většího podílu zařízení na výrobu energie z obnovitelných zdrojů (více než 20 % žádostí na úrovni nízkého napětí je zamítnuto), což poukazuje na potřebu posílení. Ačkoli se i nadále provádějí opatření na posílení sítě, a to prostřednictvím Nástroje pro oživení a odolnost, mimo jiné v rámci kapitoly REPowerEU, Slovinsko musí zvýšit své úsilí, mimo jiné zaváděním součástí inteligentní sítě. Přestože se i nadále provádějí opatření ke zvýšení energetické účinnosti, zejména renovace budov, prostřednictvím národního rámce financování a různých fondů EU, včetně Nástroje pro oživení a odolnost, Slovinsko musí zvýšit své úsilí, zejména o dosažení dlouhodobých cílů strategie renovace, které mají do roku 2030 snížit spotřebu energie v budovách o 17 % v porovnání s rokem 2020.

(39) Využívání udržitelné dopravy stále zaostává za zbytkem EU a závislost na osobních automobilech je stále velmi vysoká. Obzvláště nízká je elektrifikace dopravy, neboť podíl elektřiny na konečné spotřebě energie v odvětví dopravy zůstává zanedbatelný a činí 1,3 %. Zatímco na úrovni EU emise skleníkových plynů ze silniční dopravy v letech 2005 až 2023 klesaly, ve Slovinsku se viditelně zvýšily. V rámci plánu pro oživení a odolnost probíhá řada rozsáhlých investic v oblasti železniční dopravy a elektromobility. Stále však existuje prostor pro další zvýšení využívání veřejné dopravy.

(40) Slovinsko je velmi zranitelné vůči rizikům souvisejícím se změnou klimatu, zejména povodním, a v posledních letech ho postihlo několik extrémních povětrnostních událostí (např. přírodní požáry v roce 2022 a vichřice s rozsáhlými povodněmi v roce 2023). To má negativní dopad na ekonomiku a společnost země, přičemž ekonomická ztráta na osobu je ve Slovinsku nejvyšší v EU. Navzdory snahám o posílení odolnosti vůči změně klimatu přetrvávají problémy, zejména pokud jde o provádění protipovodňových opatření a řešení inspirovaných přírodou a správu záležitostí týkajících se životního prostředí. Kromě toho se zvyšuje tlak na vodní zdroje a stále se zhoršuje stav přírody a ekosystémů, což dále oslabuje odolnost Slovinska vůči změně klimatu a vodohospodářskou odolnost a upozorňuje na stávající nedostatky ve financování v tomto ohledu.

(41) Vzhledem k úzké provázanosti ekonomik členských států eurozóny a jejich kolektivnímu příspěvku k fungování hospodářské a měnové unie Rada v roce 2025 doporučila, aby členské státy eurozóny přijaly opatření k provedení doporučení týkajícího se hospodářské politiky eurozóny z roku 2025, a to i prostřednictvím svých plánů pro oživení a odolnost. V případě Slovinska pomáhají doporučení č. 2, 3 a 5 provést první doporučení pro eurozónu týkající se konkurenceschopnosti, doporučení č. 4 a 5 pomáhají provést druhé doporučení pro eurozónu týkající se odolnosti a doporučení č. 1 pomáhá provést doporučení pro eurozónu týkající se makroekonomické a finanční stability stanovená v doporučení na rok 2025,

DOPORUČUJE Slovinsku v letech 2025 a 2026:

1. Posílit celkové výdaje na obranu a bezpečnost a připravenost při současném zajištění udržitelnosti dluhu v souladu se závěry Evropské rady ze dne 6. března 2025. Dodržovat maximální tempa růstu čistých výdajů doporučená Radou dne 21. ledna 2025 a současně využít prostor poskytnutý národní únikovou doložkou pro vyšší výdaje na obranu. Zajistit fiskální udržitelnost sociální ochrany a změnit rovnováhu daňových příjmů směrem k udržitelnějším zdrojům podporujícím růst. Zlepšit efektivnost veřejných výdajů, zejména prováděním přezkumů výdajů.

2. S ohledem na příslušné lhůty pro včasné dokončení reforem a investic podle nařízení (EU) 2021/241 urychlit provádění plánu pro oživení a odolnost, včetně kapitoly REPowerEU. Urychlit provádění programů politiky soudržnosti (EFRR, FST, ESF+) a případně využít možností, které nabízí přezkum v polovině období. Optimálně využívat nástroje EU, včetně příležitostí, které poskytuje Program InvestEU a Platforma strategických technologií pro Evropu, ke zvýšení konkurenceschopnosti.

3. Zjednodušit regulaci, zlepšit regulační nástroje a snížit administrativní zátěž podniků, včetně některých služeb a regulovaných povolání, a snížit překážky obchodu se službami. Posílit konkurenceschopnost podporou dynamiky podnikání a vytváření rychle rostoucích podniků zlepšením podmínek pro kapitálové investice, včetně investic rizikového kapitálu, pro institucionální investory, jakož i pro investice do výzkumu, vývoje a inovací.

4. Urychlit zavádění obnovitelných zdrojů energie a ukládání energie zjednodušením a urychlením administrativních a povolovacích postupů vymezujících oblasti pro instalaci větrných elektráren a posílením budování kapacit pro vydávání povolení na místní úrovni. Posílit infrastrukturu elektrické sítě na úrovni distribuce a zavádět součásti inteligentní sítě. Kromě toho urychlit zavádění opatření ke zvýšení energetické účinnosti, zejména ve stavebnictví. Podporovat elektrifikaci odvětví dopravy a zaměřit investice na udržitelnou dopravu, zejména železniční. Dále posilovat odolnost vůči změně klimatu a vodohospodářskou odolnost zlepšením správy záležitostí týkajících se životního prostředí a přizpůsobení se změně klimatu a urychlením provádění cílených opatření pro přizpůsobení se změně klimatu a na ochranu životního prostředí.

5. Řešit nedostatek pracovních sil posílením poskytování a získávání dovedností a kompetencí, včetně základních dovedností žáků a dovedností důležitých pro zelenou a digitální transformaci. Podpořit celoživotní učení a odbornou přípravu, zejména u pracovníků s nízkou kvalifikací a starších pracovníků. Zvýšit atraktivitu Slovinska pro zahraniční pracovníky s pokročilými dovednostmi. Zlepšit pracovní podmínky, zejména v oblasti zdravotní, sociální a dlouhodobé péče a v oblasti výuky.

V Bruselu dne 8. července 2025.

Za Radu

předsedkyně

S. LOSE